

ԻՍԹԱՆՊՈԼ ՕԳՈՍՏՈՍ 22 .

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՅՐԱՆՈՒ ԲՐՈՒՍԻԱ, ՎԵ ԻԹԱԼԻԱ

Պառկեալքի կիւնէ հըն բօլթիպարա-
լին զեհնինի մէշուու ի իմեքտն օրան
պարշնա խուսուս Զքանա Բրուսիա
էի իմարտն տէվէթլերի միեանն սինտն
օրն բօլթիպարան մուստէպարլըն ահ-
վալը հազրէտի տիք :

Պիւիւր միւթաւեան վարժապետ
Դու, օյան խոռոսւս չու տուր քի ինձաւ
Կա տէվէթի, Բրո՛ւսիս բոլիթիգարսիս
մը թարաֆիկը օրաճաօ արը, եօգսա Ֆը-
րանսա բոլիթիգարսն մը — աղփ խտը
սինիդ, իմէթիլթօր Նարոյէնուս բոլիթի-
գարսնա տէյճէք եէրտէ, եանլըր ըզլա,
Ֆրանսա բոլիթիգարսն տէտիք,

Էկսթրանսըն պիճու զուրու գտան վե
տայինա Ջեհի գորգու տունտան հի
պիր վեճհ իլե դուրվու լամանադատ օլ
տու զուճուս էն պիլիլիք սեպեպի, « Ծը
լանաս բօլիթիգասը » տենիլեմեյրպ տե, « Նարօլեճն բօլիթիգասը » տենիլմեքսե
օլտու զու տուր : վե պու պեօլե օլտու գ
ճա, էկսթրանըն իսթիլաճաթ քեռսի
լեպի իլվեքլինե, գօլայլոգլա լեհեմին օ
լունամանապ արը :

Յրանաւս պոռ զհաճի կիւն , Լվորաւ
ինամնոս պաշգա պիր շէյ օրմաեոյ , Եւ
լա իմբերալթօր Նարթօնօնսն էլինոս ,
քէնտինէ գարշը տայլմի պիր թէհաւս
արէթի տիր :

Ֆրանսիա քեանդիկանան հիշ պիր չէմ
 իճրա իտէմէմքտ, հիշ պիր չէմն պէ
 Իանրեա միւսարաւի իտէմէմքտէ, վէ
 քեանի բոլիմ իգաւր լենկինի, ալէմ
 կեսօթէրէմէմքտ տիր, իլրա քեանի
 իմրէլաթօրու նէ իսթէր իսէ, Խախտ
 նէ թալկրտա պուլունմաւորը Ֆրանսա
 հապպնտա իսպրըլ աւա իտէր իսէ, պա
 Դրանիկ օնա իճրա իթմէքտէ տիր,

Իմբերաթոր Նարօէօնուն, նէ պիլ
լօրտ Սթէնկերի, նէ պիլ Գօնթ Պիլզմար.
Գը, նէ պիլ պարոն վօն Պայթեր, նէ պիլ
բրենս Կօրչագօֆու, վէ նէ տէ սայիլ պիլ
ձէտու, Գաթեր վար արք :

Նարոյէտե Հաղթութեան, համըմբե-
րաթօր, համխափնջիկ նազըրը, հեմ
րեշխի վիքեւա, վե հեմտե իննսպ իմ-
ախի հալտէ, օրտու սէրապերի տիւ,

Տիւնէլն ձուազգամանքն հէփսիտէն
զիւստէ միւսթաղիլ հիւքմաարք օրսն
Բուսիս իմբէրաթօրու տախի, քէնոթ
հիւքմաարքըլնտա, իմբէրաթօր Նարօ.
Եւօն գաւառք սէրպէսթ տէյիլ արք.

Իմո՞խ, իշխեն պուռ հայրենոտ ձրանաս
բոլեթիկապարնա, հալի իլէ « Ծըռռռ Բռւէ
Բէկ-ռը » տէնիլէմէյիպիլ իլա « Լիճէր-Բիճը Եւ-
Բռւէ » ԲռւէԲէկ-ռը » տէնիլիմէսի, տահա զե-
կառտէ Թապիլի տիր. վէ հաթթա բոլի
Թիգպ տալիլէլէրի վէ էվրօթա մու հար.
լիւրէլի տալիլ, էքսէր տոֆա մու Թա.
պիրէ րիպէթ իմմէքտէ տիրէր :

Իմո՛ր, պու պեօյէ օրաու զու հայաւեանի, Յրանսա տէվլէթի կիսի, տէհ շէթլու պիր օրաուեա, ազիմ պիր տունանմեա, վէ իսթէտիկի գաաոարազմէլէ վէ ճէնկեապէր պիր էհալեյէ մալիս օլաւ պիր տէվլէթին, պիր սեղապսմ մէճլեա, հա պիր գու տրէթի լիւքէլա հոքմա փա թահթընտա օլմանըպտա, հալըն պիր զաթըն, հալընըզ պիր Պօնարաթթը

միւս[թագիւ հիւքմիւ [թահ[թընտա պու
լունմուչ օլտուղու հալտէ , ի վրօք ,
քէնտի իս[թիրահա[թը հագգընտա նաւը
թէէմն օլապիլիք :

Պու. խոսում աւել օրէի ձէ իշգրտէ իմ
մէք իմէի մէմիգաւն մագաւտ, շուտու
անլարմագ արքի, էվրոպական գարշը
պիւլիւք պիւլ թէ հընթէ տայրմըր օրան
« Եւթընէ Բընիէի-տը » , իմ պրեստա գար
շընէ օրնէ յուր, օլ իմ պրեստա թաւ,
իմէրմաթ օր Եւրօպէոն գօմանտար թահ
թըրնաւ պուլունմուշ օրան պիւր օրտու
սաեէ պրնտէ հանաթ պուլմուշ, վէ պու
կիւնքի կիւն տաթիւ, քէնտի հանաթըրն
պաշապրնա հիւքմ իմէիք օրան խու
տուպար, իմնէ իմէրմաթ օր Եւրօպէո
նտն ալու ձու իշկնոեէ պուլունմագ
տա տրք :

Իհերքի պու. կիւն իծարեա տէվէթի, Զրահտեա գարշը օլարագ Բրուսիա իի պիր իթթիֆագա չագըշա, իմէրտիօր Նարօլ օն պու. կիւն իծարեայը ալթ իւսթ խտպիլիր : վէ պուշու եարմագ իշին տախի, իծարեանրն սօֆու գաթօ լըթիլին, սապըգ Նարօլ գրաւ, Թօս գանա վէ Մօտենա տու գարապը, վէ Բարձա տիւ չարտաը իծարագ իկրլըրնի իս եանէ չըգարմագ քեաֆի տիր :

Օյ՝ վազը՛ն՝ իժարյալա՛ս գըրալը՛ցընը՛ն
Հայկ՝ նեղե՛լքե՛ վարաճա՛ղ, վե՛ պիր Ֆը.
րանա՛րդ օրսուսու՛ մու՛վաճե՛ հե՛սինա՛ն նե՛
պի՛յիլը՛ թե՛ հլե՛քե՛տե՛ պալու՛ննու՛շ օլս,
ճա՛ղը, թարի՛ֆե՛ հաճե՛թ տե՛րի ա՛րբ . օյ
վազը՛ն ի՛հիժի՛մալ տըր՛քի, սապը՛ք Սալ.
տե՛հեա՛ դալա՛ց օրսն՝ Վի՛րթի՛օր ի՛մանա՛նու՛լ
ե՛հե՛ն Վարտե՛հե՛ն քի՛րաքի՛նե՛ գանա՛սալ
ի՛թմը՛քիկե՛ մե՛ծպո՛ր օրո՛ր :

Եթ արեա տէ՛վէ թի, նէ Ծրանաստե
գարչը օլարադ, վէ նէտէ իմրէրաթի՛զը
Եարօլէ օնու կիւճէնաթիւրէք, Բրուսիա ի
լէ իթիթի՛նադ իտէմէ, վէ էէէրէի հէ՛ն
նիտէն ալլը շէ՛ս տա՛ն ազգունմադլըդ
սովէսի ալ վարիսէ — շիւնքի քէնաթ ալ,
շընս ալլը իշ ալիլի իւրճէք գուարէթի հօգ
տուր — եա Ծրանասանըն րէսիմի թա՛նսա
իտէրէք, պաչպար իլէ ալլը իթիթի՛նադ
իթէ՛մէն, վէ հաթաս հիմէ պիզպաթ Ծր
անասանըն մուսվէնէթիմէ միւրաճատ
կոյէմէնի տիր :

Ինչպես տեղեկի պեղյէ ետեմա,
յուպտա, իմիւրմիթօր Նաթօլեմա գարշ
աշխեար պիւ խոտաւմիթ գաղղըտը
ղնտա, Նաթօլեմա պա վաղըմ գարճը
տա Նիմալա գրապըլըն խարապ խոխ
պիւ Նաթաֆա շքիւպիւրիւ

— Ծագաթ էօյլէ պիր հալին վու
դու ինտէ , Ծրանսա է հալիսի նէ սէօյլէր

— Իմիշրաթօր Նարօշնուն, Ախալ
րիա հազգընտա գու լանմը օլտու զու
բօլիթիդաթ իշն նէ սեօլլեաի խէ, Ի
թաիա հազգընտա գու լանմադ բօլի
թիլդաթ իշն տախի օնտան գեւաւտ պի
շէ սեօլլեաթ:

1839 սենեախոտէ, խմբերաթօր հաբօշոն, Ավսթրիաեան գարշը խոտու մէջ մ գալլըարդնետա, Ֆրանսարդար, Ավսթրիոսը մահլ իթմէքիյէ գատար չըբը մագտա իաիլեր, վէ « Ավսթրիա տէվէ թի չէյլէ գատտար ոըը, չէյլէ հիյէ քիար ոըը, չէյլէ տէսթօթ տուր, անը օրթխատան գալլըարդ պիւս պիւթիւ մահլ իթմէք իար ք տէսթէք, օրթիւր զը հալ իւսթ իթմէքէ իաիլեր ք արա սը անճագ 7-8 սենէ Կէտիքրտէն սօքրա

Այնպիսիս պաշտօն առ լինե՝ օրսու . չին
քի իմեթրաթօր նաբօլեան քննաթիւ
թիւապըր քնամիլէն թէպօր խեղեք,
թէմէիննան տարմըր օրսու զու Այնպի
սիս հիւրիւմէթի հապգըստա տօսթիւ
ալեամէթիւրի իղհաթ իթմէն պաշտաթ
օլ վաթթի տաթի Այնպիսիսա գարըն ա
թէն բիւսիւրիւն զաւն այնի ֆրանսըր
թաթ, օլ շաթթ, հէլէեթթ լէ տեթթի Ա
չնթիւթիւր կեօյլէր գաւաթր եիւթթթ
մէյէ պաշտաթթ

Պու. արեամեթ տախի Նաթուլեօնու մէ հարեթի. քեամիլեօնին պիւ իւք պիրիւ պալմ տըր, վէ Նաթուլեօն պու կիւնքի կիւն, կերքք բօլիթիգա վէ կերքք մէք հէպ ձիհէթ իյլէ Ֆրանսա եհալիսինէ եք. քէրիսիւ պերինէ օլ տէրե՛ճէ պիր թէհաիր բէհասա իխմէս տիր քի, պիր լմաբա՛ճիււս ու ք վէ Օրլէան գաղալըջ թաբաֆ. կիրթերին — քի կերթաէ գայան եհալե. նին Լանդըտա բէք աղւրգ տըրլար — պեր թաբաֆ իթախիլիմգոն, քեաֆֆէսի տա. ին հէր խուսուստա իմէրթաթօր Նաթուլեօնու արգասընտան կիլթմէնէ հազըր տըրլար, վէ եկերչի քէնոն իմէրթաթօր. յալըր գաղալըգտա, « Ֆրանսան չերէֆի. իթալեանա գալըր մու հարեպէ իթմէք մալթլուպ իտերո տէսէ, իննէ Նաթուլեօ. նուն արգուսու իւզօն ուղլունտա գան տէօրիւ չ օլտու գլարըր իթալեաներ պա. թորոպ նապէհան իթմէքլիկէ գտաույ չըգրթըրլար:

իմոյի պու. խուսու պար. մէջտանտի
օլուղձա, պիղ էօյլէ իժիմաու իտէրիղ
քի, իժալանտի իկիթիլպ թարաֆիկի
եախոս թամ պուտալար օլուղէ օլմ
գլարմ, Տէր նէ էֆերարաա տալի պու.
խամուղ օլաա, իժալեա տէվէթի Ծը.
րանասեա գարշը պիլ իուսու մէի իպ.
լազ իտէմէլիպ, էֆէլէթը Ն-թուլէն-ն Բ.
Լէթի-թաա լիտիլէի իտէձը ար. վէ է.
կէրէ պիլ կիւն Ծըանա ինի Բըուսիւն
պէշիմտէ պիլ մու Տարէպէ վուգու պու.
լաձազ իտէ, իժալեա, Բըուսիւ տէվէ
թի ին պիլլէշմէլիպ, Ծըանա թարա.
ֆըրտաա պուլուննիաա պիլէ, լէք իժիթի.
մալտէն էթթիւ նոլի կիւ լի զրէ, Տէր Տալ.
մա տի թարաֆ սուրաձազ արը.

Դէ՛հ հաճեթ փար արբ ու գաղա փարմ
եա, կէջին սէնէսին Բօմա փագալարը, Ի
թալեա տէվէթ ինին Ծրանաառան նէ՛ տե
րէճէյէ քաաար ի՛նթ իրազ ի՛թ մէքուէ օյ
տու յուեա խալաթ ի՛նթ մէքուէ տէսի՛յ փ
ախի՛

ԻԹարեա տէվէթի մ. ք. քիւր վագա
լարաա օլ քիւչիւքիւյի գապուլ իԹ
տիքտէ, Ծրանստան գօրգմագաա օլ
տուղունու պէնան ի՞թ մէմիյ միտիր.

Ֆադայթ Բրուսիանա կէլինտիքոն
իթալեաննն, Ֆրանսաստան գօրգմագուս
օլտու զու գատար, անտէն տարիի գօրգ
մասեա պիր սէպէպի վաճօր մր տրր :

Մայիսի 1-ին քի. գորգու. տիմեքի
մուհարեպե գորգուսու տիմեք խմե
րիկ. պու խուսուսաս, իմարիս հազ
գրնաս Ֆրանսա թարաֆրուան օն տե
րե՛ճե դորգու վար իսե, Բրուսիս թա
րաֆրուան պիլ տերե՛ճե տալիս եօ
սուրս Զիւնիք,

Իհեր պու կինն Ծրանաւ իթալեան
գարշը պիւր մուհարեպէ աշաւ, 15 կի-
գարֆրնաւ, կերէք գարաւան վէ կերէ
սէնիդուն իթալեալը զըս գրվապօ իտէ
պիլին, իթալեալան տալինին պիւր իիթի-
լալ չգապալալիսիտէ պապօս տըր-

Տագաթ Բրուսիա, Լիւքսէմբ, Տը-
լանսա կիպի, Ռիպրեսան հէմ հո-
տու ա պուրանաարդընտան, հիւ պիւ
Թարիչ ին գարա ԹարաՖընտան Ռիպ-
նա իւգերինս վարամազ, Ավթարիա վե
Չիլիսթրին հիւ շիւմէլիերի ու ԹարաՖըն
գարու լորրնր գարամաշտ տրարար :

Կերիտէ գաղթը տէնիզ թարխի ին իթարևանըն իւզէրինէ հիւժում իթմէք. հալ պու քի, թրուսխանըն, հէնուզ տօնանմա տէնմէյէ շաեան պիր տնանմաը պուլունմադղընտուն, վէ իթարևա տօնանմաը իսէ, քէնաինէ տէհչէթ վիրէժք գատար գուվվէթլի պուլունաուգունտուն, տէնիզ իւզէրինտէ քէնտիսի իթարևանը գորգուտամանեաճադընտուն պաշգա, քէնտիսին տանտէն գորգաճադրուա պիր իյթիպայհ տոր :

Իսկին իշխանս քէ Ծրանսա տէվէթ-
էրն պէյնիւնէ պիր մուհարէպէ փազա-
սըւստուգաս, քէ Ղիպըն տէվէթ ինին,
իքի Թարաֆըն պիրիսի իէ պարէյնս
լազը՝ իշխիքսն, գա՛նդի Թարաֆ իւն
պիրլէշէճը, աշէքսն տէյի միսրօ:

Գու խոստույտարը պէօլէճէ իրզաճ
ի իմ մեծից շունուն ի իշն տիր քի, պահաբ
մրգրն պաշտանի լըճնետա զեր ի իմ միշ օւ
տու զուճուզ կիսի, ի իմ արեաննն Բրու
սիտ թարթարնոտա՝ մը պարտունտաճար
վէ ետիտա զիտա՝ նաա թարթարնոտա մը

յիւր պիր մատոտ պրտաբնա կէմիչ
 տիր զէ Լօտորա դազէթալարընն իշչ
 րնա նեզարէն, պու խուսուս պաշու
 ճա Բրու սխ տէվէթինի մէշուլ իթմէք
 տէ օրտուղունտան, իթալա տէվէթ
 նեզաթնաւ պուլունան սէֆիրինէ մախ
 սու սէն պիր մէրնասէ կէստէրէրէք, ի
 թալա տէվէթինի Զրադէրտէն առա
 տու պ: Բրուսխա իէ պրէշչաթմէն չա
 լոյմասընր մաթթու պ իշչմիչ տիր:

Հալ պու քի . Ֆրանսա պու խու սու ա
ուա տտիսի դաւպէ իլլէմիշ տիր կիպ
կէօրինմէքտէ տիր . վէ Բրուսիա իլ
իթալեա տէվէթլէրի պէնիմաէ միւշա .
հէտէ օլուանս սուս գլուգ ալեամէթլէ
րի , վէ 1866 մէնէօի մու հաթէպէսիմի
Ճէնի շրմանա տալիր օլան էվապա
մէտանն չըգարլորապ , իթալեա էհա
լթանիմ Բրուսա տէվէթլէնէ գալլ
Էսհլիջ օլունմար տալի , Ֆրանսալը
թէէտսիմիմ . համի խաթմէք տիր .

Տիկեր տիր ըի, Բրուսիս վէ Ֆրանսա
սա տէփէթէրի պիր պիրլերի եւէ պիր
կէնիս րէգապէթէ չըզըմը շուպ, չիմ
տիտնէ Եթ պիտ տէփէթի իւզէրին
քննիկ նու Ֆուզ ու լէէէսիրէրին
էօրմէ պաշամը լար տոր :

Կերէք Ռժայեատարի Բրուսիս սէ
Ֆիլիքն, պոլեատէքի գեղը օլունան խու
սուս իւ գրէ թալիմաթնամէ իրապ գը
լնմը, օլմար, վէ Կերէք 1866 սէնս
ճէք բլանյարրնն Ֆրանսա թէԼսպի
իլ մէյտանէ չղաբրլմար, Էվրօսա ն
ռաճիլլարլընն (Հափաթմաճի) հանլը
լըպս տղա իթմիլ օլտաղարք Հափ
տալէր տէյի իսէ, Ֆրանսա, Բրուսիս
վէ Ռժայեա տէվէթլէրի պէյնիստէ, ի
լէրու տէ էրէյիճէ է Հմիլիսէլ թէպա ի
տէճէք պիլ օնու իմպա խալլմէքաճ օլ
տուգու մէյտանէ չղմը՝ սանրլըր՝
պուտուկա, Ֆրանսա վէ Բրուսիս տէ
լէթլէրի պէյնիստէ, նիհայէթ պիլ մու
հաթպէ օլաճաղընր մի ճէրրէպ ասու ի

